

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/98/2024
Identifikačné číslo spisu:	1108223970
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1108223970.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C.. W.. I. D., narodeného X. L. XXXX, B., B. X, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne na Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. B1-24C/123/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2024 sp. zn. 7Co/6/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e priznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 31. marca 2022, č. k. 24C/123/2008 - 277 žalobu zamietol a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a vecne tým, že žalobca si žalobou uplatňoval nárok podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. z dôvodu nesprávneho úradného postupu, ktorý mal spočívať v zbytočných prietáhoch v konaní vedenom Okresným súdom Pezinok pod sp. zn. 5C/305/2008 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. PK-25C 267/03) v období od 1. júla 2004 do 18. júla 2008. Súd prvej inštancie sa v prvom rade zaoberal otázkou, či bola splnená podmienka predpísaná v § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a teda, či žalobca žalovaný nárok predbežne prerokoval. Žalobca na pojednávaní konanom 3. marca 2022 predložil súdu list doručený žalovanej 16. januára 2008, v ktorom žiada ministerstvo o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v sume 100.000 Sk, pretože na škodu jeho ústavných práv JUDr. Michaela Usačevová sfašovala zápisnicu, t. j. išlo o nárok založený na úplne iných skutkových tvrdeniach ako bol nárok, ktorý si žalobca uplatňoval v žalobe. Súd prvej inštancie konštatoval, že nie je postačujúce, že žalobca v pôvodnej žalobe a po jej zmene sa domáha nároku na zaplatenie 2.800 eur, pretože je zrejmé, že sa tohto nároku domáha na podklade iných rozhodujúcich skutkových tvrdení. Uviedol, že žalobca sa pôvodne domáhal nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy na tom základe, že mu vznikol nárok na

náhradu škody v príčinnej súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami a o udelení pokuty za dlhodobú práceneschopnosť žalobcu a „nemožnosť sa tým zúčastňovať pojednávani, v ktorých konajúca sudkyňa JUDr. Michaela Usačevová vedome a úmyselne nezákonne konala a vydávala pokyny k šikane žalobcu a potrestaniu za nemoc podriadenému vyššiemu súdному úradníkovi, sama zodpovedá za sfašovanie zápisnice o pojednávani z 28. novembra 2008“. Z listu žalobcu zaslanému ministerstvu vyplýva, že žalobca takto uplatnený nárok predbežne prerokoval. Po zmene žaloby, kedy uplatnený nárok 2.800 eur uplatňoval titulom nemajetkovej ujmy na inom skutkovom základe a to za zbytočné prietahy v konaní vedenom Okresným súdom Pezinok pod sp. zn. 5C/305/2008 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. PK-25C 267/03) v období od 1. júla 2004 do 18. júla 2008, bolo potrebné, aby žalobca preukázal, že tento nárok žalobca predbežne prerokoval. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca túto skutočnosť nepreukázal, pretože z listu doručenému ministerstvu 16. januára 2008 vyplýva, že žalobca požiadal ministerstvo o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody titulom zastupovania advokátom v konaní sp. zn. PK-25C 267/03 na Okresnom súde Bratislava III v sume 11.814 Sk s úrokom z omeškania a súčasne uhradenie nemajetkovej ujmy v sume 100.000 Sk, pretože v tomto konaní na škodu žalobcových ústavných práv na spravodlivé konanie pred súdom konajúca sudkyňa sfašovala zápisnicu z pojednávania z 28. novembra 2007. Prvoinštančný súd na základe uvedeného uzavrel, že žalobca nepreukázal, že splnil nevyhnutnú podmienku predpísanú § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., preto žalobu zamietol. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku zároveň uviedol, že žalobu zamietol aj z iného dôvodu. Konštatoval, že hmotnoprávnym predpokladom pre vznik nároku podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. je, aby iba samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, v danom prípade však žalobca netvrdil ani nepreukázal, že by na jeho strane vznikla akákoľvek ujma spôsobená namietaným úradným postupom a vôbec netvrdil ani nepreukázal, že by iba samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením. Podľa názoru súdu prvej inštancie je dôležité v konaní ustáliť aká ujma (nemajetková) u žalobcu ako poškodeného nastala a to jednak pre posúdenie toho, či samotné konštatovanie porušenia práva je alebo nie je postačujúce a tiež pre potreby ustálenia výšky prípadnej náhrady tejto ujmy v peniazoch. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch by potom malo v zásade nastať iba v prípadoch (skutočného) závažného následku na poškodenom so značnou intenzitou zásahu do jeho práv, pričom dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním týchto skutočností je na žalobcovi. Pokiaľ žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR (30Cdo/3908/2009 z 29. decembra 2010), podľa ktorého treba pri imateriálnej ujme spôsobenej nesprávnym úradným postupom vychádzať z prezumpcie, že ujma vznikla a túto treba vždy odškodniť, súd prvej inštancie uvedený názor žalobcu odmietol ako nesprávny, nakoľko ide o zahraničné rozhodnutie, ktorým nie je viazaný a ktoré navyše aplikuje inak formulovanú a odlišnú právnu úpravu. V súvislosti s rozhodnutím veľkého senátu ESLP vo veci Apicella proti Taliansku, ktoré pripustilo ako akceptovateľné, ak zákonodarca zvolí, že východiskom pre určenie ujmy môže byť vyvrátiteľná domnienka, že ujma vznikla, súd prvej inštancie uviedol, že slovenský zákonodarca tento prístup prezumpcie v zákone č. 514/2003 Z. z. neprijal, preto závery tohto rozhodnutia nie sú aplikovateľné; zároveň poukázal na to, že uvedené rozhodnutie ESLP jasne uvádza, že v určitých prípadoch dĺžka konania spôsobuje nepatrnú, či dokonca nulovú morálnu ujmu, pričom v prejednávanej veci ide presne o takýto prípad, pretože žalobca nielenže nepreukázal, že by mu vôbec nejaká ujma vznikla, ale nič také ani netvrdil. Prvoinštančný súd z uvedeného dôvodu neskúmal splnenie ostatných podmienok pre priznanie žalovaného nároku. V závere rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že zamietol návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania pripojením spisu Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5C/305/2008, nakoľko žalobca nepreukázal splnenie podmienky podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., preto za týchto okolností by bolo navrhované dokazovanie nadbytočné a nehospodárne. Zároveň konštatoval, že nič nebránilo žalobcovi, aby ako účastník konania vedeného na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5C/305/2008 predložil listiny z tohto spisu, ktoré považoval za relevantné, alebo aby formuloval skutkové tvrdenia, na ktoré by prípadne žalovaná reagovala. Rovnako by oboznámenie listín z uvedeného spisu nebolo spôsobilé preukázať vznik ujmy na strane žalobcu, keďže žalobca ani nič také netvrdil, pretože vychádzal z prezumpcie vzniku ujmy, čo nepostačuje. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu

rozsudkom z 31. januára 2024 sp. zn. 7Co/6/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, keď zo skutkových tvrdení žalobcu, nebolo možné nárok žalobcu posúdiť po právnej stránke inak ako nárok zo zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Ďalej uviedol, že žalobca svoj nárok pôvodne odvodzoval od nezákonných rozhodnutí a postupov súdu, v dôsledku ktorých mu mala vzniknúť majetková škoda vo forme vynaložených trov konania ako aj nemajetková ujma a neskôr, po zmene žaloby, odvodzoval svoj nárok zo zbytočných prietáhov vzniknutých v súdnom konaní. Konštatoval, že súd prvej inštancie tak zo skutkových zistení vyvodil správny právny záver, že v danom prípade ide o nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a zároveň správne aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. na zistený skutkový stav a preto nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie vyzvať žalobcu na odstránenie väd žaloby.

2.1. K námietke o absencii výzvy súdu prvej inštancie k aplikácii procesného útoku/procesnej obrany, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie poučil žalobcu o prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany a o ich včasnom uplatnení, a to v poučení doručenom žalobcovi 29. júla 2020. Vo vzťahu k námietke „nezákonnosti“ vykonaného pojednávania 20. januára 2022 odvolací súd poukázal na obsah súdneho spisu, z ktorého vyplýva, že nariadenie pojednávania bolo sporovým stranám riadne doručené, žiadna zo sporových strán nepožiadala o odročenie pojednávania, pričom na pojednávaní boli obe sporové strany prítomné. Mal za to, že skutočnosť, že pojednávanie bolo vykonané v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu za účasti sporových strán nezakladá jeho „nezákonnosť“, pričom zo žiadneho predpisu nevyplyva povinnosť vykonané pojednávanie zopakovať.

2.2. Vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že v konaní je dôležité ustáliť, aká ujma (nemajetková) u poškodeného nastala a to jednak pre posúdenie toho, či samotné konštatovanie porušenia práva je alebo nie je postačujúce a tiež pre potreby ustálenia výšky prípadnej náhrady tejto ujmy v peniazoch. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal (a ani netvrdil) vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali vzniknúť v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, keď zo žiadnych tvrdení žalobcu nemožno vyvodiť, že v dôsledku vytýkaného nesprávneho úradného postupu došlo k závažným negatívnym následkom vo sfére žalobcu a v tomto smere neprodukoval dôkazy. I keď je možné pripustiť, že v určitých prípadoch zásahov nie je potrebné osobitne dokazovať utrpenú fyzickú alebo psychickú ujmu (napr. psychické strádanie v prípade úmrtia blízkej osoby), pričom ide o také zásahy do práv a slobôd fyzickej osoby, pri ktorých zo samotnej povahy tohto zásahu automaticky vyplýva následok v podobe psychickej alebo fyzickej ujmy. Odvolací súd konštatoval, že aj v týchto prípadoch sa vyžaduje, aby žalobca ako poškodená osoba konkrétnymi skutkovými tvrdeniami ozrejnila, akým spôsobom sa u nej prejavila ujma a v čom konkrétne spočívala, pričom v prejednávanej spore o takýto prípad nejde. S uvedeným záverom súvisí aj otázka dokazovania vzniku uplatňovanej nemajetkovej ujmy. Odvolací súd dal do pozornosti, že vzhľadom k tomu, že žalobcu zaťažuje nielen bremeno dôkazu, ale aj bremeno tvrdenia, je v prvom rade potrebné, aby z tvrdení obsiahnutých v žalobe a vo výpovediach žalobcu vyplývali rozhodujúce skutkové okolnosti odôvodňujúce požadovaný nárok, v opačnom prípade nemožno žalobcovi priznať v spore úspech, pričom dokazovanie možno smerovať iba vo vzťahu k tvrdeným skutočnostiam. Mal za to, že ak absentovali skutkové tvrdenia ohľadom vzniku ujmy, nebolo potrebné pre rozhodnutie vo veci vyhovieť návrhu žalobcu na vykonanie dokazovania, ktoré dôkazy (predloženie súdneho spisu, výsluch svedkov - sudcu a účastníka sporu) by navyše ani neboli spôsobilé preukázať následky tvrdeného zásahu.

2.3. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalobcu, že súd prvej inštancie bol povinný konanie prerušiť a vytvoriť žalobcovi priestor na predbežné prerokovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy u žalovanej podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., keď bolo nepochybné, že na pojednávaní konanom 20. januára 2022 súd prvej inštancie uložil žalobcovi povinnosť, aby v lehote 15 dní preukázal, že požiadal príslušný orgán o prerokovanie nároku na náhradu škody a žalobca na pojednávaní konanom 3. marca 2022 predložil súdu prvej inštancie kópiu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy zo 14. januára 2008, ktorý vychádzal z

tvrdeného nezákonného konania sudcu vo veci PK 28Cb/7/2004 vedenej na Okresnom súde Bratislava III a nezákonného rozhodnutia v tejto veci. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením vyhláseným na pojednávaní 20. januára 2022 pripustil zmenu žaloby, ktorá spočívala v podstatnej zmene rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe a to v časti týkajúcej sa základu nároku žalobcu na zaplatenie sumy 2.800 eur, ktorý žalobca odvodzuje od porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ku ktorému došlo v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. PK-25C/267/2013 (aktuálne pod sp. zn. 5C/305/2008) v období od 1. júla 2014 do 18. júla 2008. Odvolací súd mal za zrejmé, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, ktorú žalobca predložil súdu prvej inštancie, sa netýkala nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. PK-25C/267/2013 (aktuálne pod sp. zn. 5C/305/2008) a žalobca tak v konaní nepreukázal prerokovanie uplatneného nároku na príslušnom orgáne. Súd prvej inštancie postupoval správne, pričom ak žalobca nepreukázal podanie žiadosti na príslušnom orgáne, nebol povinný prerušiť konanie na čas predbežného prerokovania nároku žalobcu. Pokiaľ išlo o odvolateľovo vyhlásenie, že rozsudok bol vydaný zaujatým sudcom, odvolací súd konštatoval, že uvedené vyhlásenie neobsahuje náležitosti stanovené v § 52 ods. 2 CSP, preto na neho neprihliadal. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. e) a písm. f) CSP a (posudzujúc podľa obsahu i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP). Súdu prvej inštancie vytýkal, že pojednávanie konané 3. marca 2022 bolo odročené na 31. marca 2022, pričom podaním z 29. marca 2022, doručeným súdu prvej inštancie 29. marca 2022, požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu ochorenia na Covid - 19, ktorú skutočnosť preukázal i listinným dôkazom. Súd prvej inštancie jeho ospravedlneniu nevyhovел a na pojednávaní konanom 31. marca 2022 vo veci rozhodol. Bol názoru, že súd prvej inštancie konať nemohol a svojím postupom mu zabránil osobne sa pojednávania zúčastniť, navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov a dosiahnuť tak rozhodnutie v jeho prospech. Výtkol odvolaciemu súdu, že toto pochybenie súdu prvej inštancie ponechal bez povšimnutia. Súdom nižších inštancií vytýkal, že ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné a arbitrárne, keď jeho nárok neposúdili ako žalobu na ochranu osobnosti. Bol názoru, že pojednávanie konané 20. januára 2022 bolo nezákonné pre jeho nulitosť a je ho potrebné zopakovať, nakoľko konajúci sudca nevyzval strany sporu, aby sa vyjadrili, či ne/súhlasia s pojednávaním v ich neprítomnosti. Bol názoru, že súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s právnou úpravou, z ktorej vyplýva, že ak účastník konania podá na miestnom príslušnom súde žalobu na ochranu osobnosti, ktorou sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom bez toho, aby si najskôr uplatnil svoj nárok u príslušného štátneho orgánu, pričom si okresný súd nesplní ASAP povinnosť uloženú mu ustanovením § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., tak nie je možné a dovolené prenášať vinu na žalobcu. Namietal, že pokiaľ išlo o predbežné prerokovanie nároku o uplatnenej nemajetkovej ujme, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie konanie prerušiť, dať na lehotu 6 mesiacov, poučiť žalobcu na povinnosť predbežného prerokovania nároku na ústrednom orgáne, vyznenia súdu o splnení tejto povinnosti, doloženia okresnému súdu rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti SR a na podklade jeho výsledku ne/pokračovať v konaní. Ak súdy nižších inštancií napriek tomu rozhodli, konali ako vecne a miestne nepríslušný súd. Navrhol, aby dovolací súd rozsudky súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon

prípúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa presvedčenia žalobcu je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. e) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

10. Pri posudzovaní opodstatnenosti tejto námietky vychádzal najvyšší súd z ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. e) CSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (viď R 59/1997).

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal v danom prípade z § 49 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na ich pomer k sporu, k účastníkom, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o ich nezaujatosti. Podľa § 49 ods. 3 CSP však dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

12. I keď zákon v § 49 ods. 1 CSP spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania vecí, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

13. Z ustanovenia § 49 ods. 1 CSP vyplýva, že sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Účelom tohto ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Tomu zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu k sporu alebo jeho osobného vzťahu k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom, ktorý by mohol ovplyvniť jeho objektívny pohľad na spor a preto objektívne vyvoláva pochybnosti o jeho nezaujatosti. Pomer sudcu k sporu je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia v spore.

14. Dovolací súd akcentuje, že obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je

povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V tejto súvislosti je nevyhnutné tiež zdôrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR), sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaťažato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor strany (účastníka) konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaťažato rozhodovania.

15. Dovolateľ tvrdí, že v prípade sudcu súdu prvej inštancie Mgr. Róberta Bradáča existovali dôvody vylučujúce ho ako sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Z obsahu dovolania vyplýva, že dôvody vylučujúce sudcu súdu prvej inštancie vyvodzuje z toho, že konajúci sudca vyhlásil na pojednávaní konanom 31. marca 2022 rozsudok napriek tomu, že sa účasti na tomto pojednávaní riadne ospravedlnil a žiadal o jeho odročenie a tým mu znemožnil osobne sa ho zúčastniť a doplniť tak prípadné návrhy na dokazovanie.

16. Pokiaľ dovolateľ namietá, že v prvoinstančnom konaní rozhodoval vylúčený sudca a jeho zaujatosť vyvodzuje z toho, že vyhlásil rozsudok napriek jeho ospravedlneniu a neúčasti na tomto pojednávaní, dovolací súd uvádza, že táto jeho námietka je zjavne nenáležitá, pretože nemá základ v ustanovení § 49 CSP. Podľa § 49 CSP k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu môže dôjsť len vtedy, a/ keď ich pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať, alebo b/ ak sudca prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Dovolateľ námietku podľa § 420 písm. e) CSP však spája s postupom a rozhodovaním sudcov v konaní a s ich právnym názorom na prejednávanú vec. V postupe sudcu pri prejednávaní konkrétnej veci a v jeho rozhodnutí o predmete sporu sa prejavuje samotný výkon súdnictva, z povahy ktorého vyplýva, že sám osebe nemôže zakladať zaujatosť sudcu. Dovolateľom namietané skutočnosti v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku nie sú spôsobilé privodiť vylúčenie sudcu z konania pre jeho zaujatosť (v zmysle § 53 ods. 3 CSP súd na takúto námietku neprihliada) a v tomto dôsledku nie sú ani spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e) CSP, pretože základom pre vylúčenie sudcu a zároveň základom vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e) CSP môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie to, že strana sa nestotožňuje s postupom sudcu v konaní, s jeho právnym názorom a jeho rozhodovaním. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietá, že v konaní rozhodoval vylúčený sudca (§ 420 písm. e) CSP).

17. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Ďalšia námietka dovolateľa atakovala nesprávnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu, ktorý chybné neposudzoval žalobu ako žalobu na ochranu osobnosti. Napokon i s týmto dovolacím dôvodom namietal vykonanie pojednávania bez jeho prítomnosti.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

19. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

20. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

21. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, na základe čoho dospel k záveru o potrebe zamietnutia žaloby žalobcu.

22. Odvolací súd sa následne z hľadiska meritórneho preskúmania prejednávanej veci dôkladne zaoberal pre vec významnou otázkou a to kumulatívne splnenie všetkých zákonom predpokladaných podmienok pre úspešné uplatnenie zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy. V súvislosti s touto otázkou a to vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že v konaní je dôležité ustáliť, aká ujma (nemajetková) u poškodeného nastala a to jednak pre posúdenie toho, či samotné konštatovanie porušenia práva je alebo nie je postačujúce a tiež pre potreby ustálenia výšky prípadnej náhrady tejto ujmy v peniazoch. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch by potom malo v zásade nastať iba v prípadoch (skutočného) závažného následku na poškodenom so značnou intenzitou zásahu do jeho práv, pričom dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním týchto skutočností je na žalobcovi. V prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že žalobca nepreukázal (a ani netvrdil) vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali vzniknúť v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, keď zo žiadnych tvrdení žalobcu nemožno vyvodiť, že v dôsledku vytýkaného nesprávneho úradného postupu došlo k závažným negatívnym následkom vo sfére žalobcu, a v tomto smere neprodukoval dôkazy. I keď je možné pripustiť, že v určitých prípadoch zásahov nie je potrebné osobitne dokazovať utrpenú fyzickú alebo psychickú ujmu (napr. psychické trápanie v prípade úmrtia blízkej osoby), pričom ide o také zásahy do práv a slobôd fyzickej osoby, pri ktorých zo samotnej povahy tohto zásahu automaticky vyplýva následok v podobe psychickej alebo fyzickej ujmy. Odvolací súd konštatoval, že aj v týchto prípadoch sa vyžaduje, aby žalobca ako poškodená osoba konkrétnymi skutkovými tvrdeniami ozrejnila, akým spôsobom sa u nej prejavila ujma a v čom konkrétne spočívala. Ďalej uviedol, že „ak v danom prípade absentovali skutkové tvrdenia ohľadom vzniku ujmy, nebolo potrebné pre rozhodnutie vo veci vyhovieť návrhu žalobcu na vykonanie dokazovania“.

23. Odvolací súd uzavrel, že nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalobcu, že súd prvej inštancie bol povinný konanie prerušiť a vytvoriť žalobcovi priestor na predbežné prerokovanie nároku na náhradu

nemajetkovej ujmy u žalovanej podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že na pojednávaní 20. januára 2022 súd prvej inštancie uložil žalobcovi povinnosť, aby v lehote 15 dní preukázal, že požiadal príslušný orgán o prerokovanie nároku na náhradu škody, pričom po preukázaní tejto skutočnosti zväži prerušenie konania na čas prerokovania nároku. Žalobca na pojednávaní konanom 3. marca 2022 predložil súdu prvej inštancie kópiu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy zo 14. januára 2008, ktorý vychádzal z tvrdeného nezákonného konania sudcu vo veci PK 28Cb/7/2004 vedenej na Okresnom súde Bratislava III a nezákonného rozhodnutia v tejto veci. Súd prvej inštancie uznesením vyhláseným na pojednávaní 20. januára 2022 pripustil zmenu žaloby, ktorá spočívala v podstatnej zmene rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe a to v časti týkajúcej sa základu nároku žalobcu na zaplatenie sumy 2.800 eur, ktorý žalobca odvodzuje od porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ku ktorému došlo v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. PK-25C/267/2013 (aktuálne pod sp. zn. 5C/305/2008) v období od 1. júla 2014 do 18. júla 2008. Z uvedeného je teda zrejmé, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, ktorú žalobca predložil súdu prvej inštancie, sa netýka nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. PK-25C/267/2013 (aktuálne pod sp. zn. 5C/305/2008) v období od 1. júla 2014 do 18. júla 2008. Žalobca tak v konaní nepreukázal prerokovanie uplatneného nároku na príslušnom orgáne, hoci mu súd prvej inštancie vytvoril dostatočný priestor na podanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. Súd prvej inštancie postupoval správne, pričom ak žalobca nepreukázal podanie žiadosti na príslušnom orgáne, nebol povinný prerušiť konanie na čas predbežného prerokovania nároku žalobcu. Dovolací súd v tejto súvislosti dopĺňa, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybné, že žalobca požiadal 16. januára 2008 ministerstvo o predbežné prerokovanie nároku, z ktorého je preukázané, že žalobca žiadal o náhradu škody titulom zastupovania advokátom v konaní sp. zn. PK-25C 267/03 na Okresnom súde Bratislava III v sume 11.814 Sk s úrokom z omeškania 9 % ročne od 1. decembra 2006 do zaplatenia a súčasne uhradenie nemajetkovej ujmy v sume 100.000 Sk

24. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

25. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

26. Pokiaľ žalobca za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP považuje nesprávny právny záver súdov nižších inštancií, dovolací súd konštatuje, že nesprávne posúdenie veci (nesprávne vyriešenie niektorej právnej otázky súdom), nemožno považovať za vadu zmätočnosti. To isté platí aj pre námietku o nesprávnom zistení skutkového stavu, nesprávnom vykonávaní dokazovania, či o nesprávnom hodnotení dôkazov. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, nie procesných strán. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999). V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa ustálil názor, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

27. Žalobca súdom nižších inštancií vytýkal, že si riadne nesplnili svoju poučovaciu povinnosť a nepoučili žalobcu o jeho povinnosti predbežne prerokovať nárok na ústrednom orgáne a o možnosti posúdenia žaloby ako žaloby na ochranu osobnosti.

28. Podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Z ustanovenia § 160 CSP vyplýva povinnosť súdu poučiť strany o ich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Túto poučovaciu povinnosť súd nemá v prípadoch uvedených v § 160 ods. 3 písm. a) a b) CSP. Súd je tak povinný strany poučiť, aké práva im priznávajú a aké povinnosti im ukládajú procesnoprávne predpisy, ako bolo potrebné procesné úkony vykonať, poprípade ako bolo potrebné odstrániť vady už nimi vykonaných procesných úkonov tak, aby vyvolali zamýšľané procesné účinky. Do poučovacej povinnosti však nepatrí návod, čo by mala alebo mohla strana v danom prípade vykonať, aby dosiahla žiadaného účinku. Akákoľvek poučovacia povinnosť o tom, akým spôsobom by mal žalobca formulovať žalobný návrh a voči komu, aby mohol byť v spore úspešný, by presahovala rámec poučovacej povinnosti zakotvenej v Civilnom sporovom poriadku. Poučovacia povinnosť sa uskutočňuje v záujme dosiahnutia materiálnej spravodlivosti a rovnosti zbraní. Zabraňuje tomu, aby procesná strana v dôsledku omylu alebo prehliadnutia utrpela na svojich hmotných právach ujmu, ktorú bolo možné práve poučovacou povinnosťou odvrátiť; na strane druhej však súd nesmie v situácii, kde platí prejednávací zásada, poučovať jedného z účastníkov, ako uplatňovať nárok a voči komu. Vychádzajúc z účelu tohto inštitútu, by súd mal poskytovať poučenie náležite konkrétne a vždy o tých procesných právach a povinnostiach, keď je to vzhľadom na stav konania potrebné. Účelu poučovacej povinnosti nezodpovedá paušálna poučovacia povinnosť o všetkých procesných právach a povinnostiach, bez prihliadnutia na to, či ich použitie v konkrétnej situácii prichádza do úvahy. Poučovaciu povinnosť je potrebné poskytnúť adresne a až vtedy, pokiaľ jej potreba vyjde v konaní najavo.

29. Poučovacia povinnosť súdov principiálne zakotvená v ustanovení § 160 ods. 1 CSP sa vzťahuje

výlučne len na procesné práva a povinnosti strán sporu vyplývajúce pre nich z Civilného sporového poriadku. Súd je povinný poučiť strany sporu najmä o tom, aké práva im priznávajú a aké povinnosti im ukladajú procesné predpisy, ako je potrebné nimi zamýšľané procesné úkony vykonať, aby sledovali procesné účinky, prípadne ako je potrebné odstrániť vady už vykonaných procesných úkonov, aké právne následky sú spojené s preverenými procesnými úkonmi a ako je potrebné splniť procesnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona alebo rozhodnutia súdu. Do poučovacej povinnosti ale nepatrí návod, čo by strana sporu mala alebo mohla v danom prípade vykonať, aby dosiahla žiadaného účinku (účinku v jej prospech). O právach a povinnostiach, ktoré pre stranu sporu vyplývajú z hmotného práva, súd nepoučuje. Tieto práva a povinnosti určujú vecnú legitímáciu strany sporu a tá sa prejaví až vo výsledku sporu. Spôsob plnenia poučovacej povinnosti musí rešpektovať ústavný princíp rovnosti účastníkov a nestrannosť súdu. Súd nemôže poučiť žalobcu ohľadne naformulovania správneho znenia petitu žaloby a teda vymedziť inak predmet tohto konania; takéto poučenie by presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 160 CSP a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania.

30. Je nepochybné, že žalobca riadne označil strany sporu, predmet konania, opísal rozhodujúce skutočnosti a k žalobe pripojil listinné dôkazy. Podľa názoru dovolacieho súdu má žaloba všetky náležitosti v zmysle § 127 ods. 1 CSP a § 132 ods. 1 CSP a z jej petitu je zrejmé, čoho sa žalobca domáha, žaloba je jasná, úplná a zrozumiteľná. Ak by súdy poučili žalobcu ohľadne naformulovania správneho znenia petitu žaloby a teda vymedzili inak predmet tohto konania, takéto poučenie by presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 160 CSP a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca k žalobe nepripojil listinný dôkaz o tom, že pred podaním žaloby požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie jeho nároku. V danom prípade je nepochybné, že súd prvej inštancie neprekročil svoju poučovaciu povinnosť vo vzťahu k žalobcovi, pokiaľ ho o tejto skutočnosti nepoučil, nakoľko táto povinnosť žalobcovi vyplývala z ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.. V postupe súdu prvej inštancie preto nemožno vidieť dovolateľkou namietanú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP.

31. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP atakoval zlyhanie súdu prvej inštancie, ktorý pojednával napriek jeho riadnemu ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania.

32. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že inštitút verejného vyhlásenia rozsudku nie je možné stotožňovať s inštitútom ústneho pojednávania vo veci, ktorý má nielen iný charakter a procesný význam, ale aj iný procesný režim. Verejné vyhlásenie rozsudku je procesným zakončením určitej fázy súdneho konania, ktorému môže i nemusí predchádzať ústne pojednávanie vo veci, a súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o výsledku konania (teda o tom, ako súd rozhodol - aké konkrétne výroky vyslovil - a z akých dôvodov) účastníkov, prípadne ich zástupcov. Procesný predpis, na rozdiel od prípadov, kedy sa ústne pojednávanie nariaďuje, nepredpokladá osobitné predvolávanie účastníkov na verejné vyhlásenie rozsudku. Stanovuje súdu len povinnosť oznámiť jeho miesto a čas na úradnej tabuli v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP, pre odvolacie konanie v spojení s § 378 ods. 1 CSP). Za určitú výnimku v tomto smere možno považovať len prípady (vzťahujúce sa výlučne na konanie pred odvolacím súdom), ak účastník alebo jeho zástupca požiadali o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami (§ 385 ods. 1 CSP), čo však nie je možné vzťahovať na prejednávajúcu vec. Odlišný režim týkajúci sa (ne)predvolávania účastníkov na verejné vyhlásenie rozsudku je čiastočne odôvodnený tým, že prítomnosť týchto osôb nie je potrebná, keďže súd už dokazovanie nevykonáva a skutkové a právne posúdenie veci je v tejto fáze uzavreté. Nie je teda povinnosťou účastníkov zúčastniť sa na vyhlasovaní rozhodnutia a súd pre túto časť konania preto nemá ani oprávnenia podľa § 101 a § 102 CSP (uloženie poriadkovej pokuty a zabezpečenie predvedenia). Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sám môže rozhodnúť, či sa ho zúčastní alebo nie, pričom jeho záujem poznať výsledok konania sa prezumuje (porovnaj náález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 5/02).

33. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že súd prvej inštancie na pojednávaní konanom 3. marca 2022 odročil pojednávanie na 31. marca 2022 za účelom verejného vyhlásenia rozsudku po tom, čo bolo

dokazovanie vyhlásené za skončené. Z obsahu spisu taktiež vyplýva, že žalobca mailom z 29. marca 2022 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu ochorenia. Na jeho žiadosť odpovedal súd prvej inštancie mailom z 30. marca 2022, ktorým žalobcovi oznámil, že jeho žiadosti nevyhovuje, nakoľko by nebola zachovaná lehota podľa § 219 ods. 2 CSP.

34. S dovolacou námietkou žalobcu v tejto časti by bolo možné súhlasiť, keď bolo povinnosťou súdu prvej inštancie žiadosť žalobcu o odročenie pojednávania, ktorá bola riadne doručená a odôvodnená ospravedliteľným dôvodom, akceptovať a pojednávanie odročiť. Je však potrebné zdôrazniť, že i prípadná účasť žalobcu na verejnom vyhlásení rozsudku by v žiadnom prípade nemala vplyv na procesný výsledok konania, keďže v tejto časti základného konania už nebol priestor na prednášanie návrhov a námietok, či predkladanie a vykonávanie dôkazov, nakoľko dokazovanie bolo uznesením vyhlásené za skončené. Neprítomnosť na verejnom vyhlásení rozsudku nemôže byť preto účastníkom na ujmu a s ohľadom na uvedené potom treba námietku dovolateľa, že pokiaľ by mal možnosť sa „pojednávania“ zúčastniť, mohol by zvrátiť rozhodnutie súdu, považovať za neopodstatnenú.

35. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nie každé procesné pochybenie súdu znamená, že bolo porušené právo na spravodlivý proces; ak súd síce nepostupoval správne, ale v dôsledku tohto nesprávneho postupu nedošlo k takej intenzite zásahu, že ho nemožno hodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces, nie je namieste, aby došlo k naplneniu predpokladov pre tento dôvod zmätočnosti. O naplnení dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP pôjde vtedy, ak postup súdu, ktorý znemožní realizáciu práv strany sporu, dosiahne takú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé; v danej veci však o takýto prípad nešlo.

36. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolanie žalobcu, ktorý namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

37. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.